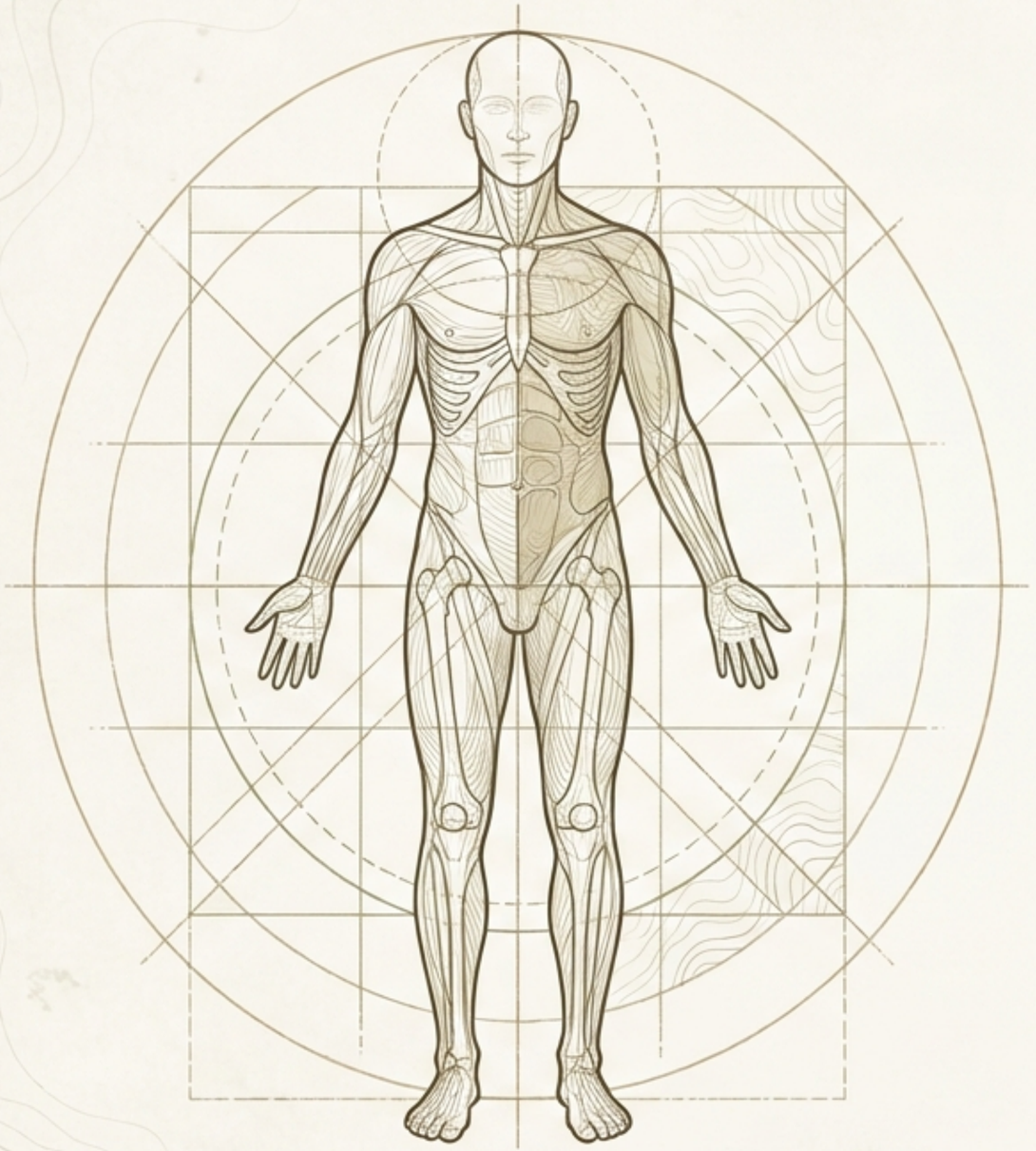

אנטומיה של קדושה: מפת מומי הכהנים

מסע ויזואלי בסוגיות האנטומיות של מסכת בכורות (דף מה) – מרגליים ועד ראש, מחישובי שלד ועד פסולי עבודה.

"כל אלו המומין, פסולין באדם, וכשריירים בבהמה" (בכורות מה, ב).

Gemini Notebook

צורת ההליכה ומבנה הברכיים

הקישן (מקיש בקרסוליו)	**עיקל** (מקיף פרסותיו)
ברכיים עקומות לחוץ, קרסולים נוקשים זה לזה בשעת הליכה.	מחבר כפות רגליים, אך הברכיים אינן נושקות זו לזו.

מנין לרבות הקישן, שהוא מקיש בקרסוליו. והעיקל, שכשמחבר כפות רגליו
אין ברכיו נוגעות זו בזו... תלמוד לומר: 'או שבר רגל'.

Gemini Notebook

מבנה כף הרגל והקרסול: אבחנה חזותית

בעל הפיקין

כסתות הרבה (קרסול גדול מאוד).

שופנר

אין לו קרסול כלל.

עקיבו יוצאה

שוק יוצא באמצע הרגל.

פרסותיו רחבות

רחבות כשל אווז, קצרות, אפילו אם האצבעות מופרדות.

”אמר רבי אלעזר: עקיבו יוצא לאחוריו - היינו שוקו יוצא באמצע רגלו.“

Gemini Notebook

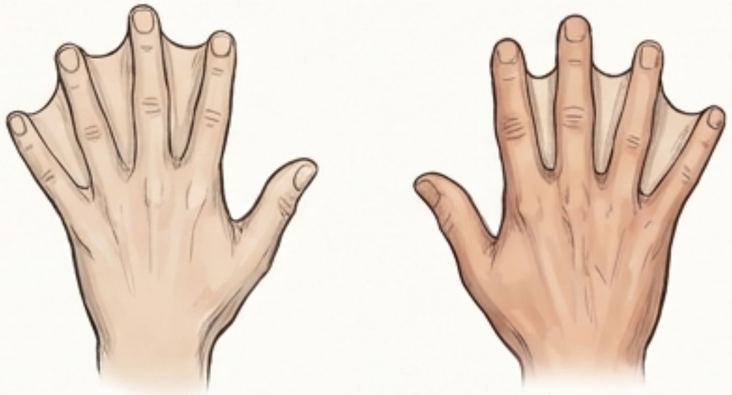
אצבעות הידיים: מורכבות וקלוטות

מורכבות

פסול לעבודה.

קלוטות – חיבור אצבעות

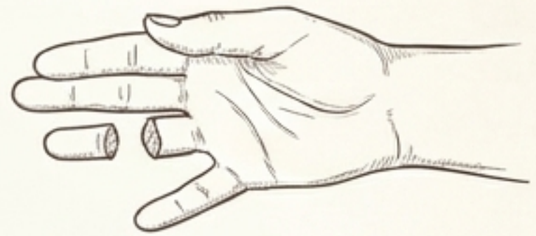

מחוברות למעלה (עד הפרק האמצעי) → כשר.
מחוברות למטה (עד הציפורן) → אם חתכן והפרידן → כשר.

אצבעותיו מורכבות זו על גב זו, או קלוטות... קלוטות למעלה מן הפרק ולא חתכן, מנין דפסול? תלמוד לומר **או שבר יד**.

Gemini Notebook

אצבע יתירה שחתכה: אלגוריתם הלכתי

כהן בעל אצבע יתירה בידו או ברגלו.

חתך את האצבע היתירה.

האם יש באצבע היתירה עצם?

יש בה עצם

מחוסר אבר - פסול לעבודה

אין בה עצם

תלתול בעלמא - כשר לעבודה

"היתה בה בידו או ברגלו אצבע יתרת וחתכה, אם האצבע היתרת יש בה עצם פסול... ואם לאו, כשר, דאינה אלא תלתול בעלמא.

Gemini Notebook

חידוש אנטומי: 24 אצבעות

6 (ימין) + 6 (שמאל) + 6 (רגל ימין) + 6 (רגל שמאל) = 24.

רבי יהודה (מכשיר)

הפסוק "שש ושש" מספר בשבחו של האדם. היתירות כאן היא שלמות ואינה מום (כמותיך ירבה בישראל)!.

חכמים (פוסלים)

הפסוק "שש ושש" נאמר בגנותו (איש מדון). למרות שהאצבעות שוות בחלן, זהו מום.

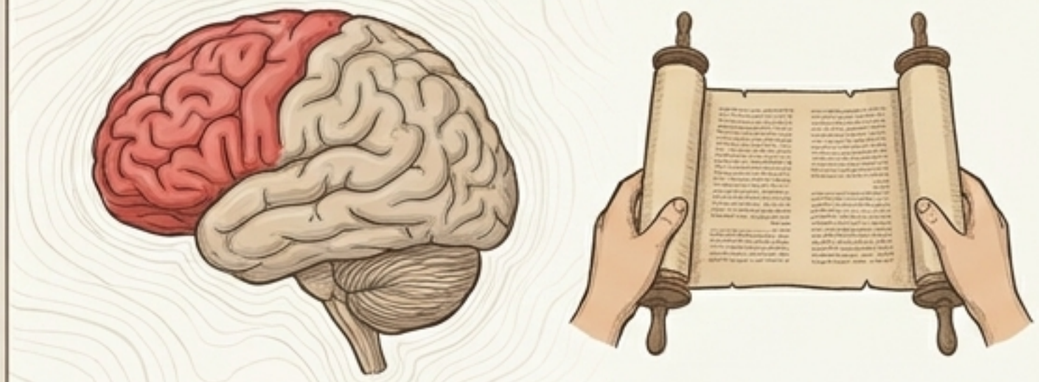
יתר בידיו וברגליו שֵׁשׁ ושֵׁשׁ עשרים וארבע, רבי יהודה מכשיר וחכמים פוסלים... מאי טעמא? "ואצבעות ידיו ואצבעות רגליו שֵׁשׁ ושֵׁשׁ עֶשרים וארבע מספר".

Gemini Notebook

השולט בשתי ידיו: אמבידקסטריות

הקשר: כהן בעל כוח שווה ביד ימין וביד שמאל (ימין נדרשת לעבודה).

שיטת רבי: פסול

כחישותא דימין - השוויון נובע מחולשה של יד יד ימין, ולכן נחשב כאיטר ימין.

שיטת חכמים: כשר

בריותא יתירתא דשמאל - ימינו חזקה כרגיל, אלא ששמאלו מפתחת במיוחד. זו מעלה, לא מום.

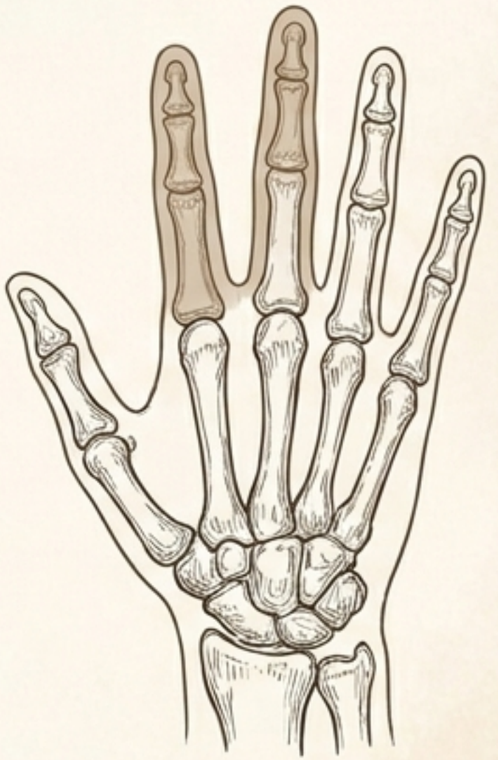
השולט בשתי ידיו, רבי פוסל וחכמים מכשירין. מר סבר כחישותא אתחלא ליה בימין... ומר סברי בריותא יתירתא אתחלא ליה בשמאל.

Gemini Notebook

דיני טומאה: מתי אצבע יתירה נחשבת 'איבר'?

עיקרון: איבר שלם מטמא באוהל אפילו אם אין עליו כזית בשר.

☑	**יש בה עצם:** מחויב המציאות.
☑	**נספרת על גב היד:** עומדת בשורה אחת עם שאר האצבעות (לפי רבי יוחנן).
☑	**יש לה ציפורן:** נחשבת איבר גם אם אינה נספרת בשורה.

גזירת רב פפא

מטמאת במגע ומשא (אך לא באוהל)
גזירה שמא יחליפו בינה לבין אצבע נספרת, אך עשרו היכר שלא ישרפו עליה קדשים.

אצבע יתירה שיש בה עצם, ויש עליה פחות מכזית בשר...
חשובה אבר, ומטמא במגע ובמשא ובאהל.

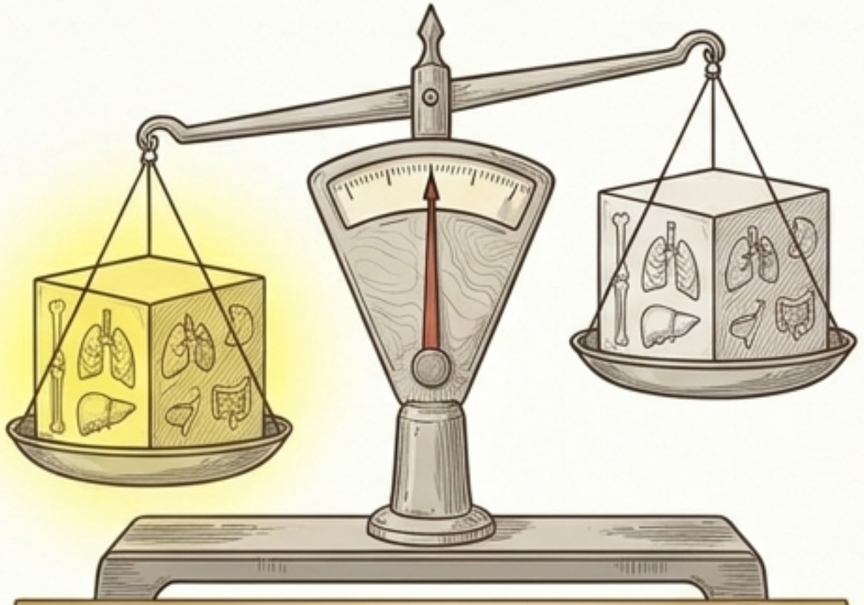
Gemini Notebook

המתמטיקה של שלד האדם: 'רוב מניין'

הקשר: ניתוח כמותי של מושג 'רוב מניין' לטומאת אוהל בהלכה.

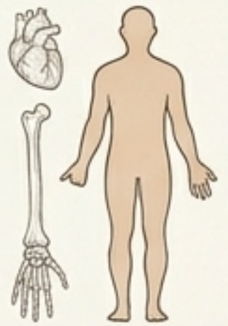
סך איברי האדם
הרגיל = 248 (רמ"ח)

125 (קכ"ה) איברים
מהווים תמיד 'רוב
מניין' לטומאת אוהל.

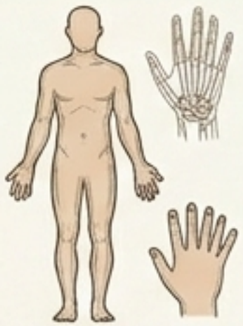

ההלכה קובעת 125 בלבד לכולם.
מדוע? זיל בתר רובא דאינשי
(הולכים אחר רוב בני האדם).

אדם חסר:
בעל 200 איברים
(חסרות אצבעות).
הרוב שלו אמור
להיות 101.

אדם יתר:
בעל 281 איברים
(אצבעות יתרות).
הרוב שלו אמור
להיות 141.

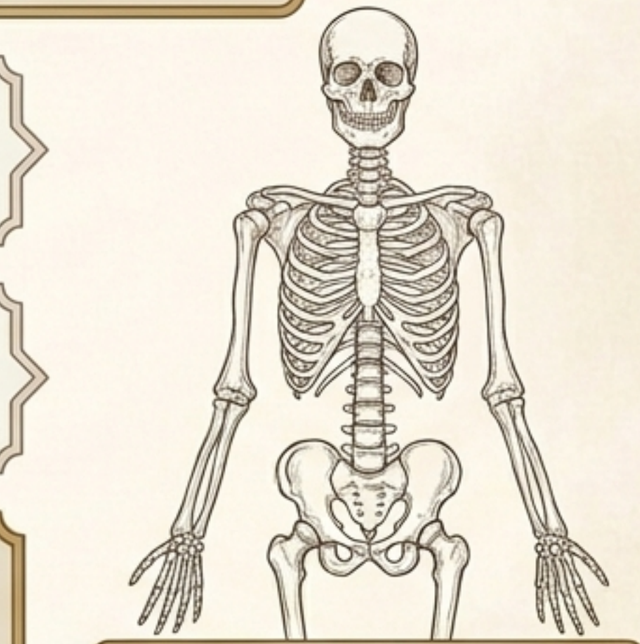

איזהו רוב מנינו קכ"ה... מאי טעמא? זיל בתר רובא דאינשי.
זיל בתר דאינשי.

Gemini Notebook

סוד האנטומיה הנשית: המעשה בתלמידי רבי ישמעאל

המעשה: תלמידי ר' ישמעאל בדקו שלד של אישה שחויבה שריפה (שלקו אותה) ומצאו 252 איברים (במקום 248).

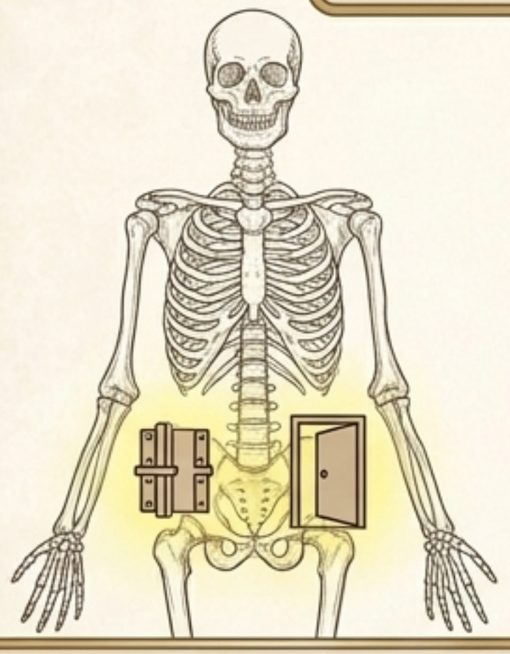

שלד גבר = 248 עצמות.

צירים (2) + דלתות (2) = 252
(שיטת תנא קמא).

תוספת מפתח (1) = 253
(שיטת רבי עקיבא, המפתח נימוח בבדיקה).

סטטוס הלכתי: איברים נוספים אלו אינם מטמאים באוהל כאיבוים, כי אינם שווים בכל אדם (לפי רב) או כי הם 'צירי בשר' ללא עצם ממשית.

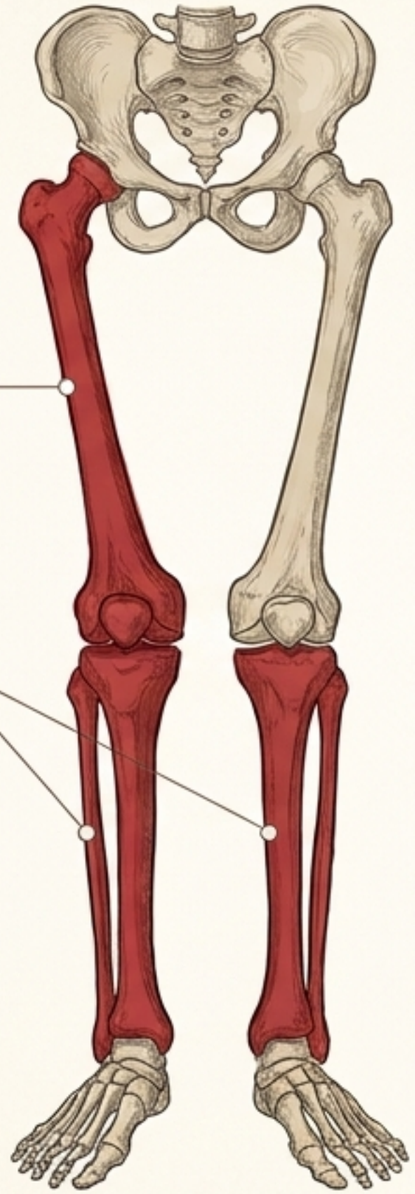
תוספת רחם/אגן

בדקו ומצאו בה מאתים חמישים ושנים אברים... אמר להם: שמא באשה בדקתם? שהוסיף לה הכתוב, שני צירים ושני דלתות!

Gemini Notebook

רוב בניין: מרכז הכובד של הגוף

השאלה:
מה נחשב ל'רוב המבנה' של הגוף המטמא באוהל, גם ללא שיעור רובע הקב?

ההגדרה האנטומית: שני שוקיים וירך אחד.

ההיגיון: איברים אלו מהווים את רוב הגובה של אדם רגיל (ללא חישוב הראש). זוהי זוהי המאסה התומכת של שלד האדם.

איזהו רוב בניינו? שני שוקיים וירך אחד.
והטעם: הואיל ורוב גובהו בגדול, ללא הראש.

Gemini Notebook

חזות כללית:
פרופורציות וגווני עור

סקאלת גובה

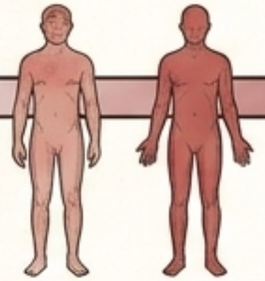

קפח: גבוה מאוד ורזה (חוליות שמוטות ומראה מכוער).

ננס: קטן קומה (גמד).

סקאלת צבע עור

כושי: עורו שחור (אוכמא).

גיחור: עורו אדום כארגמן (סומקא / גיחיא).

לבקן: עורו לבן בוהק (חיוורא).

אזהרת ריש לקיש

גנטיקה רוחנית: אזהרה מפני נישואין בין בעלי תכונות קיצוניות זהות (גבוה עם גבוהה, שעוור עם שחוות (גבוה עם גבוהה, שחור עם שחורה) שמא יקצין הדבר בצאצאים.

הכושי, והגיחור, והלבקן, והקפח, והננס... כל אלו המומין, פסולין באדם, וכשרים בבהמה.

Gemini Notebook

מצב תודעתי והשפעות חיצוניות

חירש ושוטה

פסולים לעבודה באופן מוחלט.

שיכור מיין

עבר על איסור תורה (יין ושכר אל תשת') ← מחלל את העבודה שביצע.

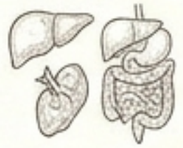
שיכור משאר משקין

התמכרות לחלב/דבש משכר → פוסל לעבודה אבל לא מחלל בדיעבד. פוסל משום משום ש'אינו שווה בזרעו של אהרן'.

שכור, אחולי מיחל עבודה?
...מתניתין איירי בשאר משקין המשכרים, והשותה מהם אינו פסול משום שאינו שוה בזרעו של אהרן.

Gemini Notebook

מבחן השוואתי: פסול באדם מול פסול בבהמה

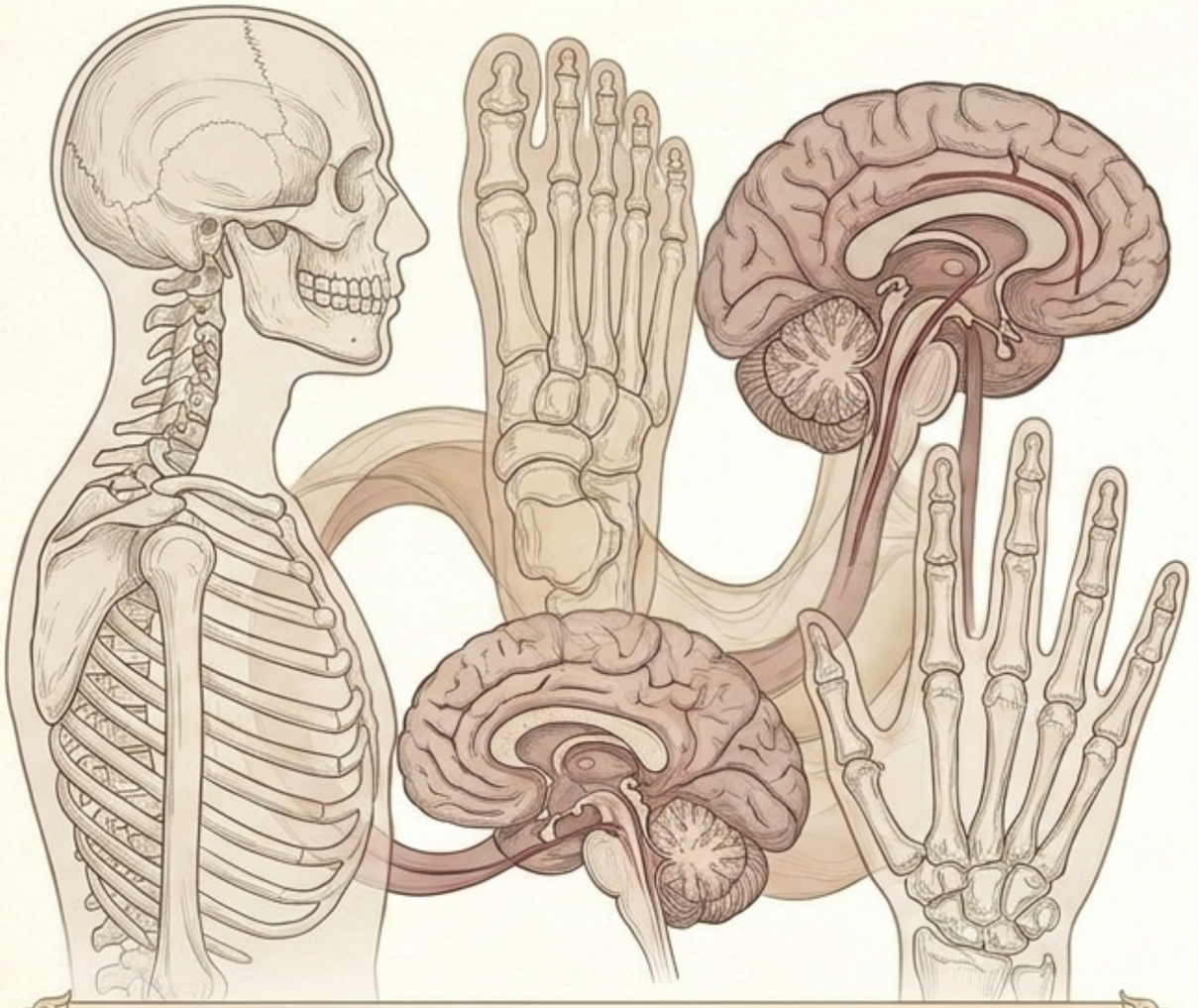
	אדם (כהן)	בהמה (קרבן)
מומים פיזיים חיצוניים	פסול	כשר (חלקם, כמו שוטה בבהמה)
טריפה (מום פנימי)	כשר (מום שבסתר אינו פוסל)	פסול
יוצא דופן (ניתוח קיסרי)	כשר	פסול ('כי יוולד' - פרט ליוצא דופן)
אותו ואת בנו	כשרים לעבוד יחד (אב ובנו הכהנים)	פסול (איסור שחיטה באותו יום)

אלו כשרין באדם לעבוד, ופסולין בבהמה: אותו ואת בנו, וטריפה, ויוצא דופן.

Gemini Notebook

סיכום אטלס המומין: שלמות פנימית וחיצונית

- **דייקנות אנטומית:** הגמרא מנתחת את גוף האדם, מעצמות השלד ועד קצות האצבעות, בדיוק רפואי מרהיב.
- **מתמטיקה של טומאה וטהרה:** חישובי 'רוב מניין' ו'רוב בניין' מספקים מסגרת אובייקטיבית ומוחלטת לדיני האוהל.
- **אידיאל המקדש:** הדרישה לפרופורציה ושלמות פיזית (היעדר מומים או חריגות קיצוניות) משקפת את רעיון הקדושה השלמה ("שווה בזרעו של אהרן").

ואנכי השמדתי את האמורי מפניהם אשר כגובה ארזים גבהו... שהקדוש ברוך הוא משתבח בבעלי קומה.

Gemini Notebook